

[Svend Haugaard.]

noget andet land, som har så mange forskellige skoleformer, hvor der er så højt til loftet, hvad frihed angår, og hvor der dog gives en betydelig støtte fra staten, selv om det er private skoler, og uden at der stilles krav om snærende kontrolbestemmelser eller ensrettende regler. Jeg kunne fristes til at sige: måtte vi fortsat skønne på værdien heri og bevare den!

Der kom fra hr. Orla Møller en kærligheds-erklæring til højskolen. Den kan jeg varmt tilslutte mig. Jeg synes i øvrigt, der er grund til at udtrykke glæde over, at alle politiske kredse her i landet udviser forståelse for denne værdi, og over, at vi er parat til betydelig økonomisk forbedring uden begrænsning af den enkelte skoles frihed. Jeg vil håbe, at denne indstilling og denne enighed også holder sig vedrørende dette lovforslag, om hvilket vi da foreløbig kan se, at vi er helt enige i hovedprincipperne.

De mange former for især private skoler, der har, har hidtil fået ret forskellig støtte, og det har givet temmelig store udsving med hensyn til de enkelte formers udgiftsdækning. Jeg ser af den statistik, der er opgivet, at dækningsprocenten varierer fra 63 til 83. For en del af disse skoler er der opstået helt udholdbare økonomiske forhold; det gælder især for højskoler og tilsvarende skoler. Mange af dem har det sådan, at de trods en højere skolebetaling og udvist sparsommelighed i en årrække har haft det så dårligt økonomisk, at de står foran lukning, hvis vi ikke får ændrede tilskudsforhold. På kostskolerne betales der i øjeblikket en 600-700 kr. pr. elev pr. måned, og det er gået sådan i de senere år, at det har været en stigende andel, den enkelte elev selv skulle betale. I virkeligheden kan vi nok sige, at disse kostskoler i øjeblikket er den dyreste skoleform for eleven, vi overhovedet har, derimod ikke for samfundet. Alligevel har der været pæn tilslutning, og det siger noget om kostskolernes værdi og deres placering i befolkningen.

Men der er også stor variation i de enkelte skolers økonomi inden for den enkelte gruppe. For højskoler og lignende skoler gælder, at de ud over de 70 pct. i tilskud til lærerløn har en tilskudsordning, som går

på en vurdering af bygningernes værdi, uden at der tages hensyn til en stærkt varierende egenkapital og uden hensyn til en lige så stærkt varierende udgift til vedligeholdelse. Det er især gamle skoler eller skoler med gamle bygninger, dette går ud over, da de får tilskud efter en meget lav vurdering foretaget for mange år siden. Hr. Orla Møller kom med en bemærkning om, at man ikke skulle holde liv i utidssvarende skoler. Jeg er tilbøjelig til at tro, at det er den tilskudsordning, vi har haft, der har sat visse skoler i en tilstand, der kunne tyde på, at de er utidssvarende. Derfor vil et lovforslag som det foreliggende ikke blot betyde en hjælp for skolerne som helhed, men så vidt jeg kan skønne efter de foreløbige beregninger, jeg har gjort mig, vil den foreslåede ændring også give en mere retfærdig fordeling, fordi man tager udgifter som rente, vedligeholdelse, rengøring osv. foruden lønudgifterne med ind under de 85 pct.s dækning. Jeg er klar over, at hele dette spørgsmål skal gennemtænkes og gennemregnes, men jeg tror, at hovedprincippet er rigtigt. Ligeledes sker der en fordeling i samme retning ved, at tilskuddet til bygninger går ned. Dog vil jeg lige bemærke, at jeg ikke er sikker på, at loftet for vedligeholdelsesudgifter især for de gamle skolers vedkommende er højt nok.

Jeg mener, det er ganske pænt klaret, at de mange forskellige skoleformer hermed samles i én lov med ens regler; det giver i hvert tilfælde en væsentlig enklere administration. Der bliver nok visse tilpasningsvanskeligheder og visse ting i den forbindelse, vi skal se på i udvalget, men i det væsentligste mener jeg, der er grund til at påskønne, at man er nået så vidt.

Men da dækningsprocenten før var meget forskellig, betyder det naturligvis, at begejstringen inden for de forskellige skoleformer er noget ulige. Nogle får som hidtil, enkelte må endda en del ned, andre får et betydeligt plus. Men i det store og hele mener jeg man kan sige, at det sådan nogenlunde svarer til den økonomiske trang, og det skulle altså betyde, at retfærdigheden nogenlunde er hjemme.

Kun friskolerne har en sådan stilling, at de vil komme ganske betydeligt i klemme. Det gælder især friskoler på landet, hvor der er et lavt indtægtsgrundlag. Man har tid-